

Ny Bokin'i Daniela - Isa Efatra amby Fitopolo

Famoahana ny zava-miaina ara-paminaniana: Ny fahavetavetana tao amin'i Ezekiela, ny fiangonana amin'ny andro farany, ary ny mariky ny bibidia

Jeff Pippenger
2024-02-07

Ny fahavetavetana efatra ao amin'ny Ezekiela toko faha-valo dia mitarika ny fitarihan'ny fiangonan' Andriamanitra Laodiseana amin'ny andro farany hiankohoka amin'ny masoandro, ka handray ny mariky ny bibidia amin'izany. Ny toko manaraka, izay fahitana iray ihany, dia mampiseho ireo ao amin'ny fiangonan' Andriamanitra amin'ny andro farany izay mandray ny tombo-kasen' Andriamanitra. Ampahafantarina'i Ranabavy White amintsika fa ny fanisiana tombo-kase ao amin'ny Ezekiela toko fahasivy dia mitovy amin'ny fanisiana tombo-kase aseho ao amin'ny Apokalypsy toko fahafito. Mitsara firenena iray Andriamanitra amin'ny taranany fahatelo sy fahefatra, ary ny fahavetavetana efatra ao amin'ny Ezekiela dia manondro ireo taranaka efatra amin'ny fikomiana izay nanomboka tamin'ny 1863, raha nampiditra sandoka ny tabilao roa ao amin'i Habakoka ny Advantisma Laodiseana, izay efa nomena ho tandindon'ny fifandraisan'ny fanekena eo amin'Andriamanitra sy ny olony, tahaka ny nanomezana ny tabilao roan'ny Didy Folo tany am-piandohan'ny Isiraely fahiny.

Ny zanak'omby volamena nataon'i Arona dia sary sandoka, tandindon'ny fikomiana izay naseho indrindra tamin'ny fotoana namokaran' Andriamanitra ny vato fisaka roa izay maneho ny tena sarin'ny fahasaro-piaro. Ny zanak'omby volamena nataon'i Arona dia tandindon'ny tabilao sandoka tamin'ny 1863, izay nanala ny “fito heny,” ao amin'ny Levitikosy faha-enina amby roapolo tsy ho ao amin'ny hafatra, mbamin'ny faminaniana ara-potoana hafa koa. Koa ny Advantisma Laodiseana dia nanangana sarin'ny fahasaro-piaro teo am-piandohan'ny tantarany indrindra, tahaka izay nataon'i Arona tamin'ny tantara voalohan'ny Isiraely fahiny, ary tahaka izay nataon'i Jeroboama tamin'ny tantara voalohan'ny fanjakana avaratr'i Efraima.

Ny “fotoana fito” ao amin'ny Levitikosy faha-enina amby roapolo no faminaniana momba ny fotoana voalohany izay notarihina ho takatr'i Miller, ary io no vatosoa voalohany amin'ny fotoana ara-paminaniana izay nesorina tamin'ny fikomiana tamin'ny 1863. Ny taona 1863 no nanamarika ny fiandohan'ny fanakonana ireo vatosoa tao amin'ny nofin'i Miller sy ny fampidirana vatosoa sy vola madinika sandoka. Ny “fotoana fito” no fehizoro nolavin'ny mpanao trano. Tamin'ny 1863 dia ireo izay efa mpanao ny tempolin'ny Millerita no nanilika ny fehizoron'ny “fotoana fito,” nefa amin'ny andro farany io vato io no efa lohan'ny zoro. Io vato io dia naneho ny Vatolampin'ny Mandrakizay, ary nanehoana azy koa tamin'ilay andro izay nataon'i Jehovah, satria tandindon'ny fitsaharana sabata ho an'ny tany izy. Tamin'ny 1844, ny Advantisma Millerita dia nananatra ny rafitra sandokan'i Jeroboama momba ny fanompoam-pivavahana, ary nisaraka tamin'ny “fiangonan'ny mpaneso” izay “nifaly” noho ny fahadisoam-panantenana voalohany.

Ny mpanorina dia natoro hevitra mba tsy hiverina mihitsy ho any amin'ny “fiangonan'ny mpaneso”, tahaka ilay mpaminany jodeana izay nasaina hiverina ho any Jerosalema amin'ny lalana

hafa noho ilay nitondra azy ho amin'ny 1844. Ilay lalana izay nitondra azy ho amin'ny 1844 dia ilay lalana nivoahany, dia ny Protestantisma; ary tao amin'izany tantara izany dia efa lasa Protestantisma niodina ny Protestantisma. Nomena baiko ny mpanorina mba tsy hiverina mihitsy ho any amin'ny "fiangonan'ny mpaneso", ary nomena toromarika izy ireo mba tsy hihinana ny sakafony na hisotro ny ranony. Ny mpanorina dia efa nihinana ilay boky kely izay teo an-tanan'ilay anjely tamin'ny 1840, ary mamany teo am-bavany izany sakafo izany.

Ny fihinanana sy fisotroana ny faminaniana dia maneho ny fomba fiasa ampiasaina handinihana ny Baiboly. Nomena fomba voafaritra manokana handinihana ny Tenin'Andriamanitra ny Millerita, ary ireo fitsipika ireo dia namokatra hafatra ara-Baiboly hafa tanteraka noho izay novokarin'ireo teolojiana ny Protestantisma nihemotra sy ny Katolisisma tamin'ny alalan'ny fomba fiasany voaolana. Ireo mpanao trano, izay ilay mpaminany Jodeana koa, dia tsy tokony hiverina hihinana na hisotro amin'ny fomba fiasan'ny Protestantisma nihemotra na ny Katolisisma. Nanao izany indrindra ilay mpaminany Jodeana, ka izany no nanondro fa ny Advantisma Laodiseana dia hanao izany indrindra tamin'ny 1863, satria tamin'ny 1863 izy ireo dia nampiasa ny adihevitra ara-teolojiana ny Protestantisma nihemotra mba handavana ny fampiharana nataon'i Miller momba ny "fotoana fito," ka noho izany dia nanangana ny sarin'ny fialonana an'i Arona sy Jeroboama. Tamin'izay no nanombohan'ny taranaka voalohan'ny Advantisma Laodiseana.

Rehefa nifandray tamin'i Jeroboama ilay mpaminany avy any Jodia, dia niainga nody ho any Jodia izy, nefa tsy tonga tany velively. Io mpaminany io dia maneho ny Advantisma Laodiseana, izay, araka ny fanahy nomena tsindrimandry, dia tonga tao amin'ny hetsika Millerita tamin'ny taona 1856. Tsy nihemotra na oviana na oviana Rahavavy White tamin'ny famantarana ny Advantisma ho Laodisea, ary tsy misy porofo ara-Baiboly milaza fa miova mihitsy Laodisea. Misy olona tsirairay miala amin'ny fanandramany manokan'ny maha-Laodiseana azy, kanefa amin'ny maha-fiangonana azy dia voatendry ho aloan'ny Tompo hiala amin'ny vavany i Laodisea, satria ny hoe Laodisea dia midika hoe "vahoaka voatsara." Mampiasa io famaritana io ny Advantisma mba hilazana fa izy no maneho ny fiangonana izay misy mandritra ny vanim-potoanan'ny fitsarana ao amin'ny fitoerana masina any an-danitra. Ao anatin'ny fahajambany dia ekeny ny lafiny Fitsarana Famotopotorana ao amin'ny hevitra ny hoe Laodisea, nefa tsy hitany ny Fitsarana Fampiharana ny didim-pitsarana izay aseho mazava ao amin'ny anarany.

Ary ho an'ilay anjelin'ny fiangonan'ny Laodikeana soraty hoe: Izao no lazain'ny Amena, ilay Vavolombelona mahatoky sy marina, ny fiandohan'ny zavaboarin'Andriamanitra: Fantatro ny asanao, fa tsy mangatsiaka ianao, ary tsy mafana: aleoko ho mangatsiaka ianao, na ho mafana. Koa satria matimaty ianao, ka tsy mangatsiaka ary tsy mafana, dia haloako hivoaka avy ao am-bavako ianao. Satria hoy ianao: Manankarena aho, ary nitombo fananana, ka tsy manan-java-mahory ahy; nefa tsy fantatrao fa ianao no fadiranovana sy mahonena sy mahantra sy jamba ary mitanjaka. Apokalypsy 3:14–17.

Ny mpaminany avy any Joda dia niafara tamin'ny fandevenana niaraka tamin'ilay mpaminany sandoka izay namitaka azy hihinana ny haniny sy hisotro ny fisotrony. Samy niafara tao amin'ny fasana iray ihany izy roa, ary ilay mpaminany mpandainga avy any Betela (ny fiangonana sandoka) dia niantso azy hoe rahalahy rehefa maty izy.

Ary nisy mpaminany antitra iray nonina tao Betela; dia tonga ny zanany lahy ka nilaza taminy ny asa rehetra izay nataon'ily lehilahin'Andriamanitra tamin'izany andro izany tao Betela; ary ny teny izay nolazainy tamin'ny mpanjaka dia nambaran'izy ireo tamin-drainy koa. Ary hoy rainy taminy: Làlana manao ahoana no nalehany? Fa efa hitan'ny zanany lahy izay lalana nalehan'ily lehilahin'Andriamanitra izay tonga avy tany Joda. Ary hoy izy tamin'ny zanany lahy: Asio lasely ho ahy ny boriky. Dia nasian'izy ireo lasely ny boriky ho azy; ary nitaingina azy izy, ka lasa nanaraka ilay lehilahin'Andriamanitra, ary nahita azy nipetraka teo ambanin'ny hazo oaka; dia hoy izy taminy: Hianao va ilay lehilahin'Andriamanitra izay tonga avy tany Joda? Ary hoy izy: Izaho ihany. Dia hoy izy taminy: Andeha hiaraka amiko hody, ka mihinana mofo. Fa hoy izy: Tsy mahazo miverina hiaraka aminao aho, na hiditra ao aminao; ary tsy hihinana mofo na hisotro rano miaraka aminao eto amin'ity tany ity aho; fa efa voalaza tamiko tamin'ny tenin'i Jehovah hoe: Aza mihinana mofo, na misotro rano any, ary aza miverina handeha amin'ny lalana izay nalehanao. Hoy izy taminy: Mpaminany koa aho tahaka anao; ary nisy anjely niteny tamiko tamin'ny tenin'i Jehovah hoe: Ento miverina hiaraka aminao ho ao an-tranonao izy, mba hihinanany mofo sy hisotroany rano. Nefa nandainga taminy izy. Dia niverina niaraka taminy izy ka nihinana mofo tao an-tranony, ary nisotro rano. Ary raha nipetraka teo ambony latabatra izy ireo, dia tonga tamin'ily mpaminany izay nampiverina azy ny tenin'i Jehovah; ary niantso tamin'ny feo mahery tamin'ily lehilahin'Andriamanitra izay tonga avy tany Joda izy ka nanao hoe: Izao no lazain'i Jehovah: Satria nandà ny vavan'i Jehovah ianao ka tsy nitandrina ny didy izay nandidian'i Jehovah Andriamanitrao anao, fa niverina kosa ka nihinana mofo sy nisotro rano teo amin'ny tany izay nilazan'i Jehovah taminao hoe: Aza mihinana mofo, ary aza misotro rano; dia tsy ho tonga ao amin'ny fasan-drazanao ny fatinao. 1 Mpanjaka 13:11–22.

Ny hafatry ny anjely faharoa tamin'ny fahavaratry ny taona 1844 dia nahitana ny famantarana fa efa lavo ny fiangonana Protestanta ary tonga zanakavavin'ny Katolisisma izy ireo. Ny Advantisma Millerita dia niantso ny lehilahy sy ny vehivavy hiala amin'ireo antokom-pivavahana ireo, satria ny mitoetra ao aminy dia midika fahafatesana ara-panahy sy mandrakizay. Ilay mpaminany mpandainga tao Betela dia maneho ny rafitra ara-pivavahana naorin'i Jeroboama tao Betela. Rafitra nanangana sary ho an'ily bibidia izany, ary ilay bibidia izay nalaina tahaka dia ny bibidian'ny Katolisisma. Nanohy niantso ny tenany ho Protestanta ny Protestanta, nefa nanohy nitandrina ihany koa ny andron'ny masoandro ho androm-pivavahana, izay mariky ny fahefan'ny Katolisisma.

Ny Protestanta dia milaza fa Protestanta izy, nefa ny hany famaritana ny hoe Protestanta dia ny manohitra an'i Roma; ary amin'izany ny fanambaràny dia endriky ny fiangonana romana, satria izy milaza ho andrim-panjakana kristiana, nefa tsy manana fanamarinana ara-Baiboly ho an'izany filazana izany. Ny fitakiany dia miorina amin'ny fahefana poakaty ananan'ny lovantsofina sy ny fomba amam-panao, izay ilay fahefana sandoka ihany ampiasain'ny Protestantisma rehefa milaza ho Protestanta izy. Izany ihany koa no lojika nahajamba ny Advantista Mitandrina ny Andro Fahafito hino fa, amin'ny maha-Laodiseana azy, dia mbola ao anatin'ny fifandraisan'ny fanekena azo antoka ihany izy. Izany ihany koa no fahefana sandoka nambaran'ny Isiraely fahiny rehefa hoy izy: “Ny tempolin'i Jehovah, ny tempolin'i Jehovah no isika.”

“Tsy nohenoin’ny vahoaka Jiosy ilay fampitandremana. Nanadino an’Andriamanitra izy ireo ka tsy hitany intsony ny tombontsoa ambony nananany amin’ny maha-solontenany azy. Ny fitahiana izay efa noraisiny dia tsy nitondra fitahiana ho an’izao tontolo izao. Ny tombontsoa rehetra nananany dia nalainy ho enti-manandratra ny tenany ihany. Nangalany an’Andriamanitra ny fanompoana izay notakiny taminy, ary nangalariny tamin’ny namany koa ny fitarihana ara-pivavahana sy ny fakan-tahaka masina. Tahaka ny mponina tamin’ny tontolo talohan’ny Safodrano, dia nanaraka ny fisainan’ny fony ratsy rehetra izy ireo. Koa tamin’izany no nanaovany ny zavatra masina ho toy ny fihomehezana, tamin’ny filazana hoe: ‘Tempolin’i Jehovah, tempolin’i Jehovah, izao’ (Jeremia 7:4), kanefa tamin’izany fotoana izany indrindra dia nanolotra endrika diso ny toetran’Andriamanitra izy, nanala baraka ny anarany, ary nandoto ny fitoerany masina.

“Ny mpiasa mpamboly izay napetraka hiandraikitra ny tanim-boaloboky ny Tompo dia tsy nahatoky tamin’ny adidy nankinina taminy. Ny mpisorona sy ny mpampianatra dia tsy mpitaiza mahatoky ny vahoaka. Tsy notandroviny hitoetra mandrakariva teo anoloan’izy ireo ny fahatsaran’Andriamanitra sy ny famindram-pony ary ny fitakiany ny fitiavany sy ny fanompoany. Ireo mpiasa mpamboly ireo dia nitady ny voninahiny ho an’ny tenany. Naniry haka ho azy ny vokatry ny tanim-boaloboka izy. Nataony fianarana sy fikatsahana ny hisarika ny saina sy ny fanomezam-boninahitra ho amin’ny tenany.” Christ’s Object Lessons, 292.

Tamin’ny taona 1863 no nifaranan’ny hetsika Millerita, saingy efa nitsahatra tsy ho hetsiky ny Filadelfiana izany tamin’ny 1856. Ny fandavana ny hafatry Mosesy (ilay “impito”), izay nambaran’i Elia (William Miller), dia nolavina, ary ny fandavana izany dia nifototra tamin’ny fomba fiasan’ilay mpaminany mpandainga tao Betela. Ny taona 1863 no faran’ny dimy amby enimpolo taona izay nanomboka tamin’ny 1798, ary no faran’ny faminanian’i Isaia toko faha-7.

Ary tamin’ny andro nanjakan’i Ahaza, zanak’i Jotama, zanak’i Ozia, mpanjakan’ny Joda, dia niakatra hamely an’i Jerosalema Rezina, mpanjakan’i Syria, sy Peka, zanak’i Remalia, mpanjakan’ny Isiraely, mba hiady aminy; nefa tsy naharesy azy izy. Ary nambara tamin’ny taranak’i Davida hoe: Syria efa niray tetika tamin’i Efraima. Dia nihozongozona ny fony sy ny fon’ny vahoakany tahaka ny fihazongozonan’ny hazo any an’ala noho ny rivotra. Ary hoy Jehovah tamin’i Isaia: Mivoaha ankehitriny hitsena an’i Ahaza, ianao sy Seara-Jasoba zanakao, eo amin’ny faran’ny lakan-drano avy amin’ny kamory ambony, eo amin’ny lalana mankany amin’ny tanin’ny mpanasa lamba; ary lazao aminy hoe: Mitandrema, ka miadana; aza matahotra, ary aza kivy fo noho ireo vodina afo roa mbola mifoka setroka ireo, dia noho ny firehetan’ny fahatezeran’i Rezina sy Syria ary ny zanak’i Remalia. Fa Syria sy Efraima ary ny zanak’i Remalia efa nikasa ratsy hamely anao ka nanao hoe: Andeha isika hiakatra hamely an’i Joda ka hampangorohoro azy, ary aoka hotriantsika banga ho antsika izy, ka hanendry mpanjaka eo afovoany isika, dia ny zanak’i Tabeala. Izao no lazain’i Jehovah Tompo: Tsy haharitra izany, ary tsy ho tanteraka. Fa Damaskosy no lohan’i Syria, ary Rezina no lohan’i Damaskosy; ary ao anatin’ny dimy amby enimpolo taona dia ho torotoro Efraima ka tsy ho firenena intsony. Ary Samaria no lohan’i Efraima, ary ny zanak’i Remalia no lohan’i Samaria. Raha tsy mino ianareo, dia tsy haharitra tokoa ianareo. Isaia 7:1–9.

Ny faminania dimy amby enimpolo taona ao amin'ny andininy faha-valo dia manondro fa “ao anatin'ny” fe-potoana dimy amby enimpolo taona no hitondrana ho babo ny fanjakana avaratra misy ireo foko folo. Voarakitra tamin'ny taona 742 tal. J.K. ilay fahitana, ary sivy ambin'ny folo taona tatỳ aoriana, tamin'ny 723 tal. J.K., dia naely sy nentina ho babo tamin'ny Asirianina i Efraïma. Tamin'ny 677 tal. J.K., tamin'ny fiasaran'ireo dimy amby enimpolo taona, dia nosamborina i Manase mpanjaka ka nentina tany Babylona. Ny teboka fanombohana tamin'ny 742 tal. J.K. dia manamarika ady an-trano teo amin'ny fanjakana avaratra sy ny fanjakana atsimon'i Israely, tahaka ny nanamarihan'ny 1863 ny ivon'ny Ady An-trano tany Etazonia teo amin'ny Avaratra sy ny Atsimo. Nambaran'i Isaia tao amin'ilay tany be voninahitra ara-bakiteny (Joda) ny faminania, ary ny faminania momba ny 1863 dia tanteraka tao amin'ilay tany be voninahitra ara-panahy (Etazonia).

Misy marika ara-potoana telo ao anatin'ilay faminania dimy amby enim-polo taona. Ny ady an-trano tamin'ny 742 tal. J.K. dia narahin'ny fanaparitahana ny fanjakana avaratra, sivy ambin'ny folo taona tatỳ aoriana, tamin'ny 723 tal. J.K. Tamin'ny faran'ireo dimy amby enim-polo taona dia naparitaka ny fanjakana atsimo. Ilay faminania, anisan'izany ny fiandohany sy ny fiasarany, dia maneho ireo “fahatezerana” roa an'Andriamanitra tamin'ny fanjakana avaratra sy atsimo; ary ireo fahatezerana roa ireo dia samy ialohavan'ny sivy ambin'ny folo taona eo amin'ny teboka fiantombohany avy, ary avy eo arahina sivy ambin'ny folo taona hafa manaraka ny fahatanterahany.

Ny rafitra kiastika manontolo dia manondro vanim-potoanan'ny ady an-trano teo amin'ny avaratra sy ny atsimo, izay manamarika ny fiandohana sy ny fiasarana. Eo afovoan'ny fiandohana sy ny fiasarana, ireo mpifanandrina roa tamin'ny ady an-trano dia samy nentina ho amin'ny fanandevozana; ary tao anatin'ireo dimy amby enim-polo taona izay nanangonana azy ireo hiala amin'ny toetry ny fanandevozana nahasaritaka azy avy ka hampidirina ho firenena iray, dia tonga amin'ny taona 1863 izy ireo, izay datin'ny Fanambaràna Fanafahana ny Andevo izay nanafaka ny andevo. Ny faminania momba ny ady an-trano ao amin'ny Joda ara-bakiteny dia mifarana amin'ny ady an-trano ao amin'ny Joda ara-panahy, satria i Jesosy mandrakariva no maneho ny faran'ny zavatra iray amin'ny fiandohan'ny zavatra iray, fa Izy no Alfa sy Omega.

Ny tantaran'ny taona 1863 dia nasehon'ny tantaran'ny 742 talohan'i Kristy, raha ny mpaminany Isaia, niaraka tamin'ny zanany lahy, no nitondra hafatra ho an'ilay mpanjaka ratsin'i Joda (Ahaza). Ny 742 talohan'i Kristy ao amin'ilay andalan-teny dia asehon'ny fijoroana vavolombelon'i Ahaza mpanjaka, izay mpanjakan'i Joda ka nampitsahatra ny fanompoam-pivavahana tao amin'ny fitoeran'i Jehovah ary nampanangana tamin'ny mpisoronabe modelin'ny tempoly siriana tao anatin'ny tokotanin'ny fitoerana masina etỳ an-tany an'Andriamanitra mihitsy.

Tamin'ny tantaran'i Ahaza mpanjaka ratsy fanahy (voamariky ny faminanian'i Isaia ho 742 tal. J.K.), ny mpitarika tao Jerosalema dia nampiditra ny fanompoan-tsampy (Katolisisma) tao amin'ny fiangonan'Andriamanitra, tahaka ny niverenan'ny Advantisma Laodiseana ho amin'ny fomba fiasan'ny Protestanta nihemotra mba hanary ny hafatr'i Mosesy izay nentin'i Elia. Tamin'ny 742 tal. J.K., Isaia dia nifanandrina tamin'ilay mpanjaka ratsin'i Joda teo amin'ny faran'ny lakandranon'ny dobo ambony, eo anilan'ny tanin'ny mpanasa lamba, ary nentiny niaraka taminy

ny zanany lahy tamin'izany. Ny anaran'ny zanany dia famantarana, ary rehefa nifanandrina tamin'i Jeroboama mpanjaka koa ilay mpaminany avy any Joda, dia nanome famantarana azy koa izy.

Indro, izaho sy ny zaza nomen'i Jehovah ahy dia famantarana sy fahagagana eo amin'ny Isiraely avy amin'i Jehovah, Tompon'ny maro, Izay mitoetra eo an-tendrombohitra Ziona. Isaia 8:18.

Ny anaran'ny zanak'i Isaia hoe "Shearjashub" dia midika hoe "ny sisa dia hiverina." Ireo "miverina" izay mandrafitra ny sisa dia ireo izay miandry ny Tompo mandritra ny fotoana fihatarana.

Ary hiandry an'i Jehovah aho, Izay manafina ny tavany amin'ny taranak'i Jakoba, ary Izy no antenaiko. Indro, izaho sy ny zaza nomen'i Jehovah ahy dia famantarana sy fahagagana eo amin'ny Isiraely avy amin'i Jehovah, Tompon'ny maro, Izay mitoetra eo an-tendrombohitra Ziona. Isaia 8:17, 18.

Raha nifandray tamin'i Ahaza, mpanjaka ratsy fanahy, Isaia tamin'ny 742 tal. J.K., dia nisolo tena ireo izay "niandry" izy; fa ny mpaminany rehetra dia miresaka ny amin'ny andro farany, ary ireo izay "miandry" amin'ny andro farany dia ireo izay efa niaritra ny fahadisoam-panantenana voalohany. Nihevitra Jeremia fa nandainga Andriamanitra ka nitana ny orana, ary Isaia kosa mihevitra fa nafeniny "ny tavany tamin'ny taranak'i Jakoba"; nefa tapa-kevitra Isaia fa hiandry sy hitady an'i Jehovah, izay maneho ireo "hendry" mandritra ny fotoana ijanonan'ny fahatanterahan'ny fahitana. Ireo izay tena niverina ka nanavaka ny soa indrindra tamin'ny ratsy indrindra, izay natao ho vavan'Andriamanitra, dia voaisy tombo-kase, ka noho izany dia ampifanoharina amin'ireo izay mandray ny mariky ny bibidia.

Ary maro aminy no ho tafintohina sy ho lavo ary ho torotoro sy ho voafandrika ary ho voababo. Fehezo ny fanambarana, asio tombo-kase ny lalàna eo amin'ny mpianatro. Ary hiandry an'i Jehovah aho, izay manafina ny tavany amin'ny taranak'i Jakoba, ary hanantena Azy aho. Indro, izaho sy ny zanaka izay nomen'i Jehovah ahy dia famantarana sy fahagagana eo amin'ny Isiraely avy amin'i Jehovah, Tompon'ny maro, izay mitoetra eo an-tendrombohitra Ziona. Ary raha hilaza aminareo izy hoe: Manatona ireo manana fanahy mahazatra sy ireo mpisikidy izay mitsioka sy mibitsibitsika; moa tsy tokony hitady an'Andriamaniny va ny firenena? ho an'ny velona amin'ny maty va? Ho amin'ny lalàna sy ny fanambarana! Raha tsy miteny araka izany teny izany izy, dia satria tsy misy fahazavana ao aminy. Isaia 8:16–20.

Hanohy ity fianarana ity isika ao amin'ny lahatsoratra manaraka.

"Ireo dia tsy tenin'i Rahavavy White, fa tenin'ny Tompo, ary ny irany no nanolotra izany tamiko mba homeko anareo. Antsoin'Andriamanitra ianareo mba tsy hiara-hiasa aminy amin'ny tanjona mifanohitra aminy intsony. Toromarika maro no nomena momba ireo olona milaza tena ho Kristianina nefa maneho ny toetran'i Satana, manohitra amin'ny fanahy, amin'ny teny, ary amin'ny asa ny fandrosoan'ny fahamarinana, sady manaraka tokoa ny lalana itarihan'i Satana azy. Noho ny hamafin'ny fony dia nobaboiny ny fahefana izay tsy azy velively, ary izay tsy tokony hampiasainy. Hoy Ilay Mpampianatra lehibe: 'Haongako, haongako, haongako.' Hoy ny olona ao Battle Creek: 'Tempolin'i Jehovah, tempolin'i Jehovah

izahay’; nefa afo iombonana no ampiasainy. Ny fony tsy voahalemy na voafehin’ny fahasoavan’Andriamanitra.” Manuscript Releases, boky faha-13, 222.